राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग
National Human Rights Commission of Nepal
केन्द्रीय कार्यालय (Central Office)
हरिहर भवन, पुल्चोक, ललितपुर (Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal)

प्रेस विज्ञप्ति

(आमसञ्चारका माध्यममा तत्काल उपयोगको लागि)

२०७३ भाद्र १३ गते

सन्दर्भ: बेपत्ता विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय दिन, अगष्ट ३०

सशस्त्र द्वन्द्वको क्रममा बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरुको अवस्था सार्वजनिक गर ।

तत्कालिन ने.क.पा.(माओवादी) द्वारा घोषित सशस्त्र द्वन्द्वको क्रममा सुरक्षा निकाय तथा द्वन्द्वरत पक्षबाट बलपूर्वक व्यक्ति बेपत्ता पार्ने तथा अपहरण गर्ने कार्य भएको थियो । बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरुको खोजवीनको लागि आयोगमा विभिन्न समयमा उजुरीहरु परेको र खोजविनको क्रममा आवश्यकता अनुसार आयोगले शवोत्खनन् कार्यसमेत गरी स्थिति सर्वजनिक गर्दै आएको छ । बेपत्ता पारिएका भनी आयोगमा पर्न आएका उजुरीहरु मध्ये ८४२ जनाको अवस्था हालसम्म पनि अज्ञात रहेको छ । विस्तृत शान्ति सम्झौता भएको १० वर्ष हुनलाग्दा पनि बेपत्ता व्यक्तिहरुको खोजवीन गरी स्थिति सार्वजनिक नगरिनु दुःखद् पक्ष हो ।

लामो समयसम्म बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरुको अवस्था सार्वजनिक नहुँदा पीडित परिवारमा अनेक कानूनी अड्चन तथा थप मनोसामाजिक असर परेको देखिन्छ । राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगबाट व्यक्तिलाई बेपत्ता पार्ने कार्यमा संलग्न दोषी किटान गरी सिफारिस गरिसकेको अवस्थामा पनि कानूनी कारवाही प्रक्रिया अगाडि नबढाउँदा दण्डहीनताको अवस्था रहेको आयोगको ठहर छ ।

विस्तृत शान्ति सम्झौतामा उल्लेख भए अनुरुप सशस्त्र द्वन्द्वको क्रममा भएका मानव अधिकार उल्लंघनका घटनाहरुको सम्बोधन गर्न बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानविन आयोग र सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोग गठन भई कार्यरत रहेको अवस्था छ । बलपूर्वक बेपत्ता पार्ने कार्य जस्तो गम्भीर मानव अधिकार उल्लंघनबाट पीडित व्यक्तिलाई न्याय प्रदान गर्ने संयन्त्र कानूनी रुपमा सक्षम र प्रभावकारी हुनु अपरिहार्य छ । यस्ता संयन्त्रहरुले पीडितहरुलाई सत्य तथ्य जानकारी गराउने, दोषीलाई कारबाहीको लागि सिफारिस गर्ने र पीडित परिवारहरुलाई उचित क्षेतिपूर्ति तथा परिपूरणको सुनिश्चितताका लागि स्वतन्त्र र निश्पक्ष भई कार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । बलपूर्वक वेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरुको खोजवीन गरी स्थिति सार्वजनिक गर्न आयोग नेपाल सरकारको ध्यानाकर्षण गराउँदछ ।

मोहना अन्सारी

सदस्य/प्रवक्ता

फोन नं. ५०१००१५, फ्याक्स नं. ००९७७-१-५५४७९७३ पो.ब.नं. ९१८२ काठमाण्डौ, नेपाल
Phone: +977 1 5010015, Fax: +977 1 5547973, G.P.O. Box: 9182, Kathmandu, Nepal